

Załącznik nr IX - Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego

Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego

Dokument opracowany na potrzeby realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020

Kielce, lipiec 2015 r.

Wstęp

W dobie dynamicznie zachodzących zmian cywilizacyjnych edukacja postrzegana jest jako najważniejsza inwestycja w przyszłość. Pierwsze lata życia dziecka decydują o jego rozwoju i dalszych losach. W pierwszych latach życia bowiem kształtuje się znaczna część możliwości intelektualnych człowieka. W tym okresie intensywnie rozwija się większość wrodzonych predyspozycji, a także zdolność uczenia się. Działania edukacyjne, stymulowanie rozwoju intelektualnego i społecznego dziecka przynoszą najlepsze rezultaty właśnie w okresie przedszkolnym. Jest to także najlepszy okres na zapobieganie ewentualnym trudnościom w nauce – niwelowanie dysproporcji rozwojowych, terapię zaburzeń, wyrównywanie zaniedbań środowiskowych. Umiejętności, które małe dzieci wynoszą z przedszkola, procentują w szkole lepszymi wynikami w nauce, a w dorosłym życiu lepszym funkcjonowaniem społecznym i zawodowym. Zapewnienie lepszego dostępu najmłodszych dzieci do edukacji to najskuteczniejszy sposób na wyrównywanie szans edukacyjnych.¹

Poza obszarem związanym bezpośrednio z rozwojem dziecka, zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej jest kluczowe dla umożliwienia rodzicom pełnego udziału w rynku pracy, a tym samym przeciwdziałania ubóstwu i w następstwie ewentualnemu wykluczeniu społecznemu.

Zgodnie ze Strategicznym Planem Rządu oraz Programem Prac Rządu, priorytetem w obszarze edukacji jest zwiększenie dostępności do edukacji wysokiej jakości, poprzez m. in. upowszechnienie wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3 – 5 lat, w tym obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci 5-letnich. Priorytet ten jest także zgodny z rekomendacjami Raportu o Kapitale Intelektualnym Polski.²

Rola edukacji przedszkolnej w budowaniu kapitału społecznego została silnie zaakcentowana nie tylko w dokumentach krajowych, ale również unijnych, co miało istotne znaczenie przy pracach nad programami operacyjnymi na perspektywę finansową 2014 – 2020.

Dla przykładu:

- 1) W „Komunikacie Komisji Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, nacisk na edukację przedszkolną położony jest szczególnie w dwóch inicjatywach przewodnich (programach ramowych):
 - „Mobilna młodzież” – poprawienie rezultatów systemów kształcenia oraz ułatwianie młodym ludziom wejścia na rynek pracy. Służą temu m.in. programy studiów, kształcenia i szkolenia finansowane przez UE, jak również platformy pomagające młodym ludziom poszukującym pracy znaleźć pracodawcy na terytorium UE;

¹ Ministerstwo Edukacji Narodowej <https://men.gov.pl/>

² j.w.

- „Europejski program walki z ubóstwem” – zagwarantowanie spójności społecznej i terytorialnej przez pomoc ludziom biednym i wykluczonym w uzyskaniu dostępu do rynku pracy i w aktywnym udziale w życiu społecznym.

W dokumencie tym, znalazł się zapis zakładający, 95% dzieci w wieku od 4 do wieku rozpoczęcia obowiązku szkolnego powinno znaleźć się w systemie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.

Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie powiązane ze sobą priorytety:

- **Inteligentny wzrost:** wzrost gospodarczy oparty na wiedzy i innowacji,
- **Rozwój zrównoważony:** wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- **Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu:** wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Nacisk na kształcenie na wszystkich poziomach (m.in. na poziomie przedszkolnym) położony jest przede wszystkim w szczegółowych założeniach wynikających z priorytetu pierwszego, tj. inteligentny wzrost. Stąd, jedną z inicjatyw przewodnich wpisujących się w założenia priorytetowe jest projekt przewodni pn.: „Młodzież w drodze” („Mobilna młodzież”), którego celem jest poprawa wyników podniesienie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego oraz jakości kształcenia na wszystkich poziomach. Na poziomie europejskim EU podejmuje się:

- zintegrować i usprawnić działanie europejskich programów w zakresie mobilności, współpracy międzyuczelnianej;
- ożywić program modernizacji szkolnictwa wyższego;
- zbadać możliwości propagowania idei przedsiębiorczości;
- działać na rzecz oficjalnego uznania uczenia się nieformalnego i pozaformalnego;
- zainicjować opracowanie zasad ramowych dotyczących polityki zatrudnienia, zmniejszenia bezrobocia;

Na poziomie krajowym państwa członkowskie będą musiały:

- zapewnić odpowiedni poziom inwestycji w systemy kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach (**od przedszkolnego**);
- poprawić rezultaty procesu kształcenia, stosując zintegrowane podejście w każdym segmencie systemu (**kształcenie przedszkolne**, podstawowe, średnie, zawodowe, wyższe);
- zwiększyć otwartość i znaczenie systemów kształcenia poprzez utworzenie krajowej struktury kwalifikacji, dostosowanie procesu kształcenia do zapotrzebowań rynku pracy;
- ułatwić młodzieży wchodzenie na rynek pracy.

Celem niniejszej analizy jest ocena stopnia zapotrzebowania na realizację wsparcia zaplanowanego w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 w zakresie zwiększania dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w poszczególnych obszarach województwa.

Warunki i sposób realizacji wsparcia w tym obszarze zostały określone w szeregu dokumentach krajowych, w tym. m.in. w Umowie Partnerstwa oraz Wytycznych horyzontalnych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014 - 2020 (dalej Wytyczne).

Zgodnie z Umową Partnerstwa w ramach celu tematycznego 10 (CT10) założono również, że do roku 2020 odsetek dzieci w wieku od 4 lat do osiągnięcia wieku szkolnego w systemie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem powinien wynosić 95% dla UE.

Zgodnie z założeniami dla perspektywy finansowej 2014 – 2020 wiodącym funduszem dla zapewnienia zwiększania dostępu do opieki przedszkolnej jest EFS, wsparcie z EFRR będzie miało charakter pomocniczy. Wsparcie strukturalne będzie ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc w przedszkolach lub innych formach edukacji przedszkolnej, szczególnie na obszarach tej edukacji pozbawionych. Działania tego typu (zwłaszcza dotyczące budowy nowej infrastruktury) muszą uwzględniać trendy demograficzne zachodzące na danym obszarze, zatem konieczne jest określenie terytorialnych deficytów w dostępie do placówek przedszkolnych.

Zgodnie z Wytycznymi wsparcie udzielane w ramach regionalnych programów operacyjnych powinno przyczyniać się do:

- Zwiększania dostępu do wychowania przedszkolnego na obszarach o niskim stopniu upowszechnienia wychowania przedszkolnego,
- Upowszechnienia wychowania przedszkolnego, w tym zwłaszcza dzieci 3 -4 letnich i dzieci z niepełnosprawnościami,
- Wyrównywania szans edukacyjnych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
- Poprawy jakości wychowania przedszkolnego.

Ponadto, zgodnie z oczekiwaniami KE i zapisami Wytycznych zwiększanie dostępu do edukacji przedszkolnej w ramach RPO musi się koncentrować na obszarach, na których istnieją rzeczywiste deficyty w zakresie dostępności miejsc wychowania przedszkolnego.

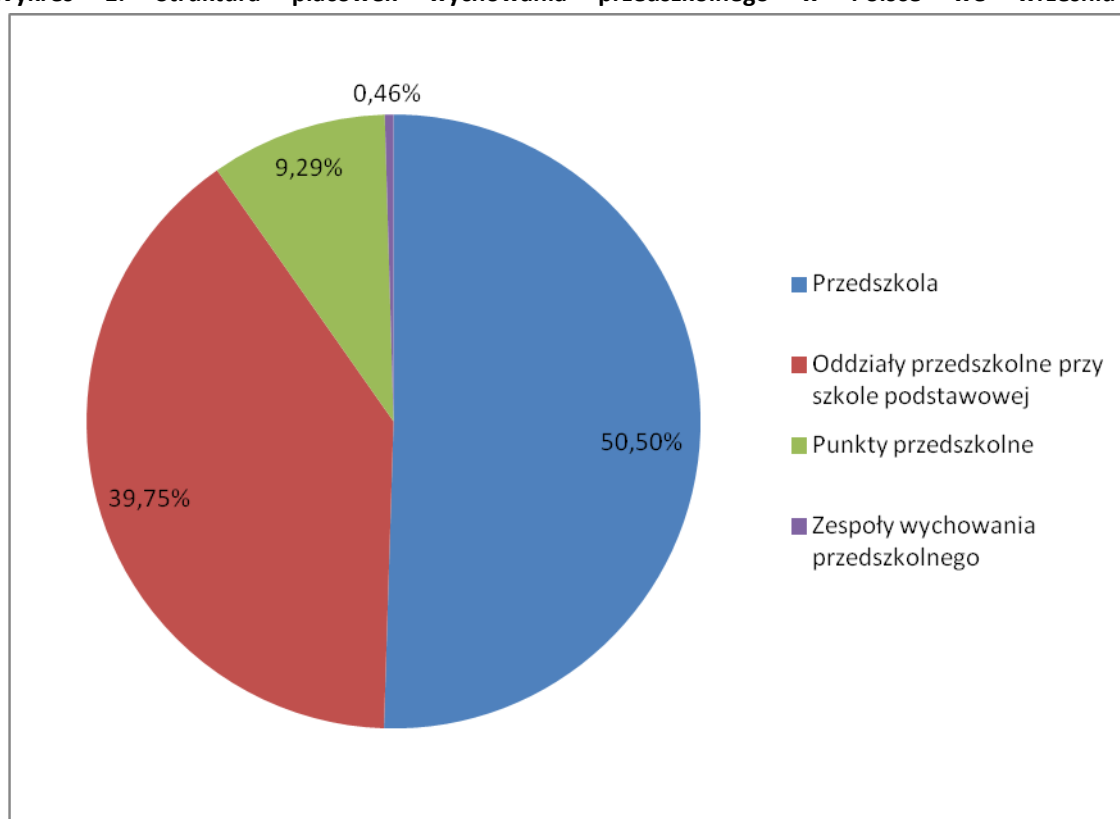
Ocena zapotrzebowania

Do placówek wychowania przedszkolnego zalicza się placówki dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zalicza się przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Według najnowszych danych udostępnionych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej za wrzesień 2014 roku (w zestawieniu nie uwzględniono jednostek z zerową liczbą wychowanków) liczba placówek wychowania przedszkolnego w Polsce wynosiła 21 661, w tym:

- liczba przedszkoli wynosiła 10 939, co stanowi 50,50%;
- liczba oddziałów przedszkolnych przy szkole podstawowej wynosiła 8 610, co stanowi 39,75%;
- liczba punktów przedszkolnych wynosiła 2013, co stanowi 9,29%;
- liczba zespołów wychowania przedszkolnego wynosiła 99, co stanowi 0,46%.

Wykres 1. Struktura placówek wychowania przedszkolnego w Polsce we wrześniu 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Edukacji Narodowej.

W 2014 r., w województwie świętokrzyskim, liczba placówek wychowania przedszkolnego wynosiła 808, co stanowi zaledwie 3,73% wszystkich placówek w kraju. Mniejszą ilość placówek wychowania przedszkolnego odnotowano jedynie w województwach: warmińsko-mazurskim (3,65%), podlaskim (3,14%), lubuskim (2,34%) oraz opolskim (2,19%). Województwami w których funkcjonowało najwięcej placówek wychowania przedszkolnego były województwa: mazowieckie, małopolskie i śląskie (odpowiednio 16,4%, 10,05% i 8,79%).

Tabela 1. Liczba placówek wychowania przedszkolnego według województw we wrześniu 2014 r.

Województwo	Liczba placówek wychowania przedszkolnego
POLSKA	21661
mazowieckie	3474
małopolskie	2177
śląskie	1903
wielkopolskie	1895
podkarpackie	1534
dolnośląskie	1460
lubelskie	1401
pomorskie	1371
łódzkie	1303
kujawsko-pomorskie	1055
zachodniopomorskie	828
świętokrzyskie	808
warmińsko-mazurskie	791
podlaskie	680
lubuskie	506
opolskie	475

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Natomiast z danych zebranych podczas opracowywania *Zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej w województwie świętokrzyskim* przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego funkcjonującego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego wynika, że w kwietniu 2015 r. w województwie świętokrzyskim istniało 613 ośrodków wychowania przedszkolnego.

Według danych MEN, w kraju, na koniec września 2014 r. było 1 244 861 dzieci w wieku 3 - 5 lat. W opisywanym przedziale wiekowym w województwie świętokrzyskim było 36 937 dzieci, co stanowi 2,97% tej grupy wiekowej w skali kraju.

Województwo świętokrzyskie bardzo niekorzystnie wypadło na tle innych województw pod względem liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat (13 miejsce w kraju). Należy również zauważyć znaczne dysproporcje w województwach pod względem omawianego wskaźnika. W świętokrzyskim w placówkach wychowania przedszkolnego było 28 215 dzieci w wieku 3-5 lat, co stanowiło 2,85% opisywanej grupy w skali kraju. Mniej dzieci w wieku 3-5 lat znalazło miejsce w placówkach wychowania

przedszkolnego jedynie w województwie podlaskim (2,74%), lubuskim (2,64%) oraz opolskim (2,42%). Najwięcej dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat odnotowano w województwie mazowieckim (15,78%), śląskim (11,93%) i wielkopolskim (10,29%). Przy czym nadmienić należy, że dla kraju liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat wynosiła 988 592 osób.

Tabela 2. Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat w podziale na województwa we wrześniu 2014 r.

Województwa	Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat
POLSKA	988592
mazowieckie	155968
śląskie	117951
wielkopolskie	101691
małopolskie	90304
dolnośląskie	71752
pomorskie	61318
łódzkie	61269
lubelskie	51420
podkarpackie	49797
kujawsko-pomorskie	48872
zachodniopomorskie	39740
warmińsko-mazurskie	33115
świętokrzyskie	28215
podlaskie	27135
lubuskie	26118
opolskie	23927

Źródło: Dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Na koniec września 2014 r., procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w stosunku do ogółu dzieci w opisywanym przedziale wiekowym w województwie świętokrzyskim był jednym z najniższych w Polsce i wyniósł 76,39% (10 miejsce). Najgorzej pod tym względem wypadły województwa: podkarpackie 73,62%, kujawsko-pomorskie 72,37% i warmińsko-mazurskie 69,66%. Dla porównania warto zauważyć, że w województwach: opolskim, mazowieckim i śląskim wynosił odpowiednio aż 86,51%, 84,52% i 83,63%.

Istotnym faktem jest, że jeśli chodzi o politykę w dziedzinie edukacji i młodzieży państwa członkowskie UE założyły, że 95% dzieci w wieku od 4 lat do wieku rozpoczęcia obowiązku szkolnego powinno znaleźć się w systemie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.

Tabela 3. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w podziale na województwa we wrześniu 2014 r.

Województwa	Liczba dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego do ogólnej liczby dzieci w tym wieku (w %)
POLSKA	79,41%
opolskie	86,51%
mazowieckie	84,52%
Śląskie	83,63%
wielkopolskie	83,50%
Łódzkie	80,79%
dolnośląskie	80,02%
małopolskie	78,89%
Lubuskie	77,90%
lubelskie	77,29%
świętokrzyskie	76,39%
zachodniopomorskie	75,77%
podlaskie	75,27%
pomorskie	75,09%
podkarpackie	73,62%
kujawsko-pomorskie	72,37%
warmińsko-mazurskie	69,66%

Źródło: Dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Z analizy wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej (stosunek liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat do ogólnej liczby dzieci w wieku 3-5) w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego (stan na koniec września 2014 r.) wynika, że jedynie w mieście Kielce przekroczył on 90 % (91,04%), ale już w powiecie kieleckim był o blisko 15% niższy.

Tabela 4. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według powiatów (stan na koniec września 2014 r.).

Powiat	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego wg. MEN
Powiat buski	70,99%
Powiat jędrzejowski	73,15%
Powiat kazimierski	69,82%
Powiat kielecki	76,13%
Powiat konecki	71,52%
Powiat opatowski	65,04%
Powiat ostrowiecki	72,77%

Powiat pińczowski	76,39%
Powiat sandomierski	81,82%
Powiat skarżyski	75,60%
Powiat starachowicki	70,44%
Powiat staszowski	75,43%
Powiat włoszczowski	69,02%
Powiat m. Kielce	91,04%

Źródło: Dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Według najbardziej aktualnych danych GUS prezentowanych dla 2013 r. o bardzo niekorzystnej sytuacji dotyczącej dostępu do wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim świadczy wysoka wartość (1,43) wskaźnika dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego. Gorzej sytuacja wygląda jedynie w województwach: warmińsko-mazurskim (1,47), kujawsko-pomorskim i pomorskim (po 1,44), w których wskaźnik ten jest również wyższy od średniej wartości krajowej (1,24).

Tabela 5. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego wg. województw.

Województwo	Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego
POLSKA	1,24
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,47
KUJAWSKO-POMORSKIE	1,44
POMORSKIE	1,44
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,43
PODLASKIE	1,41
PODKARPACKIE	1,40
LUBELSKIE	1,38
ZACHODNIOPOMORSKIE	1,34
ŁÓDZKIE	1,25
MAŁOPOLSKIE	1,25
LUBUSKIE	1,20
DOLNOŚLĄSKIE	1,18
MAZOWIECKIE	1,17
WIELKOPOLSKIE	1,14
ŚLĄSKIE	1,04
OPOLSKIE	0,95

Źródło: Główny Urząd Statystyczny (BDL).

Generalnie we wszystkich powiatach województwa liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat) jest większa niż liczba miejsc. Najwięcej dzieci na jedno miejsce przypada w powiecie starachowickim – 2,17, opatowskim – 2,09 i kieleckim 1,88. Dużo lepiej wartości tego wskaźnika przedstawiają się w powiecie m. Kielce – 0,98; pińczowskim 1,05

oraz staszowskim 1,19. Tylko te powiaty i powiat sandomierski wartości omawianego wskaźnika mają mniejsze od średniej wartości krajowej.

Tabela 6. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego wg. powiatów.

Powiat	Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego
Powiat starachowicki	2,17
Powiat opatowski	2,09
Powiat kielecki	1,88
Powiat kazimierski	1,65
Powiat jędrzejowski	1,62
Powiat ostrowiecki	1,56
Powiat konecki	1,52
Powiat buski	1,51
Powiat włoszczowski	1,45
Powiat skarżyski	1,32
Powiat sandomierski	1,23
Powiat staszowski	1,19
Powiat pińczowski	1,05
Powiat m. Kielce	0,98

Źródło: Główny Urząd Statystyczny (BDL).

Jak wspomniano **wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w województwie świętokrzyskim jest znacznie niższy od średniej krajowej**. Stosunkowo wysoką wartość wskaźnika w powiatach gdzie osiąga on najwyższą wartość np. miasto Kielce, wiązać należy z większym natężeniem przepływu pracowników dojeżdżających do pracy, ponieważ osoby dojeżdżający do pracy z gmin położonych w pobliżu Kielc oddają dzieci do placówek wychowania przedszkolnego w mieście wojewódzkim. Do Kielc według najnowszych danych GUS w 2011 r. dojeżdżało 25 690 osób (osoby te w ponad 50% były w grupie wiekowej 25-44 lata), z czego 85,7% miało miejsce swojego zamieszkania w województwie świętokrzyskim.

Wnioski

Z przeprowadzonej analizy wynika, że obecnie w Polsce widoczny jest deficyt miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego. Jednym z województw, który szczególnie boryka się z tym problemem jest właśnie województwo świętokrzyskie. Jak wskazano powyżej wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce **wychowania przedszkolnego wynosi tu aż 1,45 i pod względem wielkości tego wskaźnika świętokrzyskie plasuje się na 4 miejscu w kraju** (zaznaczyć należy, że im wyższa wartość w/w wskaźnika tym więcej dzieci przypadających na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego).

Bardzo niekorzystnie sytuacja w województwie świętokrzyskim wygląda również analizując wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej (stosunek liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego do ogólnej liczby dzieci w tym wieku wyrażony w %). Omawiany wskaźnik wynosi w świętokrzyskim zaledwie 76,39% (wynika z niego, że prawie co 4 dziecko w świętokrzyskim nie jest objęte wychowaniem przedszkolnym), podczas gdy dla kraju wskaźnik osiągnął wartość 79,41%.

Zgodnie z zapisami dokumentów Strategia Europa 2020 i Umową partnerstwa do roku 2020 odsetek dzieci od lat 4 do osiągnięcia wieku szkolnego w systemie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem powinien wynosić 95% dla całej UE.

Według ostatnio publikowanych danych Eurostatu (dane za 2012 rok), Polska zajmowała 24 miejsce pod względem udziału dzieci w wieku od 4 lat do osiągnięcia przez nie wieku szkolnego. W 2012 roku 14 państw osiągnęło 95% poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w tym we Francji i na Malcie osiągnięto poziom 100%), **a średnia unijna dla 28 państw wynosiła 93,9%**. Należy przypuszczać, że do chwili obecnej liczba państw, która osiągnęła ustalony poziom znacznie się zwiększyła.

Z przeprowadzonej przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego analizy *Zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej w województwie świętokrzyskim* (obejmującej lata 2015 – 2018) wynika, że jednostki samorządu terytorialnego identyfikują potrzebę tworzenia miejsc opieki przedszkolnej. Łącznie w latach 2015 - 2018 jst zgłosiły potrzebę utworzenia ze środków RPOWŚ 2014 – 2020 (EFS)

- **2 097 miejsc opieki przedszkolnej** w nowych ośrodkach wychowania przedszkolnego;
- **3 904 miejsc opieki przedszkolnej** w funkcjonujących ośrodkach wychowania przedszkolnego.

Jeśli planowane zamierzenia zostałyby zrealizowane, wówczas nastąpi obniżenie wskaźnika liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim oraz wzrost udziału dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego do ogólnej liczby dzieci w tym wieku na omawianym obszarze.

Wraz ze wzrostem liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym musi zwiększyć się liczba nauczycieli w placówkach wychowania przedszkolnego. Osiągnięcie zakładanego w krajach UE poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej na poziomie 95% powinno proporcjonalnie agregować nowe miejsca pracy związane z edukacją przedszkolną.

W kontekście wychowania przedszkolnego istotnym czynnikiem, który trzeba wziąć pod uwagę jest niekorzystana tendencja ubytku ludności. Województwo świętokrzyskie znajduje się bowiem w grupie województw z najtrudniejszą sytuacją demograficzną, związaną z zarówno z ubytkiem ludności jak i procesem starzenia się społeczeństwa (od roku 2004 do 2014 liczba ludności regionu zmniejszyła się o 25 517 osób i w 2014 r. wynosiła 1 263 176 osób). Jednym ze sposobów odwrócenia niekorzystnych trendów demograficznych jest zapewnienie opieki dzieciom w wieku przedszkolnym, co po części rozwieje obawy rodziców związane z pogodzeniem obowiązków wychowawczych z obowiązkami zawodowymi.

Bibliografia:

„*Programowanie perspektywy finansowej 2014 – 2020 – Umowa Partnerstwa*” , Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014 r.

„Komunikat Komisji Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, Bruksela, marzec 2010 r.

„Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2012/2013”, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2013 r.

„Dojazdy do pracy. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 r.”, Główny Urząd Statystyczny. Warszawa 2014 r.

Zestawienia publikowane lub przesłane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Zestawienia udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych).

Definicje:

Wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej – stosunek liczby dzieci rzeczywiście uczęszczających do przedszkoli do liczby dzieci w grupie wiekowej 3-5 lat, uprawnionej do korzystania z różnych, określonych prawnie form edukacji przedszkolnej.